

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „polanica“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blago voljno pošiljajo pod naslovom: Uredništvo oziroma upravnijstvo v Paternolljevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Obrtnija in trgovstvo.

Obrtniki so tisti, kateri surove pridelke zlahkajno in prenašajo, da se morejo stoternato uporabljati. Oni zadostujejo vsem potrebam po prijetnem načinu, in ustvarjajo tudi mnogo življenja ljudem. Zdelo bi se, da je rokodelen le mehavične marljivosti treba brez posebnega premišljevanja; ali to nij resnično, ker tirjajo znajdbe in izboljševanja posebne pa dobre talente. (Schneller.)

Videti je, da obrtniki lepo hvalo poje ta zgodovinar, toda uže v prvi vrsti omenja tistih pridnih skrbnih rok, katere pridelujejo surovine, tedaj v prvi vrsti kmete, potem ribiče, lovce, rudarje. Ti so pogoj obrtnije, ker ji dajajo, kar ima ona izdelavati in predelavati v prid celoga sveta in več ko ji pripravljajo, tem več imajo rokodeleci in obrtniki vsake vrste dela in veselja. Korist je pa tako vzajemna, da prav po obrtniji dobivajo kmetijstvo, ribarstvo, lovec in posebno rudarstvo vedno boljše orodje in vsakovrstne pripomočke, da laže kaj več in kaj boljšega pridelavajo. Zraven, podpirajo se obrtniki med seboj in vsi koristijo vsem ljudem.

Da je pa to mogoče, da prilajajo surovine vedno obrtnikom v roke, njih izdelki in predelki pa v roke tistih, ki jih potrebujejo, treba je posrednikov, in ti so trgovci od naj revnejšega krmarja do trgovca milijonarja. Kar je dobrega, koristnega in tudi kar je lepega prenašajo od enega konca sveta do drugega in po celem svetu, kakor kažejo potrebe in dobički. Tako se pride vekom vsem zahtevam in ljudje se bogatijo. Vrh tega se narodi bolj seznanjajo, širijo se znanosti in celo znanstva, ker imamo kajgotrže. Schneller pravi tedaj po vsi pravici dobro ino kratko: trgovstvo je zgodovinskega pomena za vesoljni svet, je ena najvažnejših zadev človečanstva.

Gotovo je tudi ta pohvala zaslužena in blazer tistim narodom in državam, ki imajo ne samo dobre ametovalce, temuč tudi mnogo izvrstnih obrtnikov in trgovcev.

Zato so vsi modri vladarji pri vseh narodih obrtnijo in trgovstvo podpirali, kar so mogli. To so delali ne samo gledé na to, ker so obrtniki in trgovci pomembna moč v narodnem gospodarstvu, ampak tudi z ozirom na to, da so zraven v Evropi kaj imenitna moč v politiki.

Dokler so evropejski narodi surovi bili, malo so imeli obrtnikov in trgovcev. Le za silo in prve potrebe so izdelavali obleke, orožja in orodja, in niso kupovali, temuč so reči med si seboj menjavali. V takih časih se le pozneje in le po malem naseljavajo rokodelci in trgovci na kakem za promet vgodno ležečem kraju, naj rajši pri kaki reki, jezoru, primorji. Lepe te občine časoma nastanejo mesta, katera zaradi sovražnih sosedov meščanje obzidajo. V srednjem veku, ki se v sedajnost sega, in nam nar bolj v dokaz služi, morali so za varnost v prvi vrsti skrbeti, ker so po deželah ropoželjni vitezi v svojih trdnih gradovih gospodaričili železne volje. Toda mogoče to plemstvo, ki je kmete podjarmilo, nij bilo nevarno samo mestom, ampak tudi cesarjem in kraljem, katerim je kljubovalo v svojih zborih in jim je slabilo vladarske oblasti, kolikor je bilo mogoče. V teh silah zagleda sem ter tje kak moder vladar pomoč le pri uže premožnih in hrabrih mestjani in jo tudi dobi.

Za tako podporo so vladarji v zahvalo in svojo korist podeljevali mestom zmerom več svobode, in n. p. na Nemškem, Angleškem, Francoskem se malo po malem mesta vgnjezdavajo v deželne in državne zbornice srednjega veka. Kmalu so stali na eni strani vladarji in mesta, katera so po pametni samodelavnosti pogumna, bogata in svobodna, a na drugi strani vitezi naslanjajoči se na svojo železno pest pa na sužne kmete.

Upliv obrtnikov in trgovcev v politiko je iz tega očividno, in naravno je vedno bolj rasel v mestih, od kar so tam šol vsake vrste osnovavali, od kar so se tam učenjaki udomačevali, in so mesta tudi visoko šole dobivale. In rasel je tako, da so mesta n. p. na Angleškem zmaganov uprla se kraljem in plemstvu, če je bilo silno treba, braniti njihovo svobodo, pravo in njihove interese.

Srednji vek je videl celo trgovsko državo majhne republike kakor: Benedke, Genuvo na Italijanskem, mesta hanzatske zveze na Nemškem, koder je trgovski stan mogočna vladaril. V mestih se je, kakor smo videli, zednila nevtrudljiva delavnost s talenti vsake vrste, s tem so se odprle duri vesoljnemu napredku. Nij čuda torej, da se je ukrotila divja sila vitezev. Nij čuda, da je sieer majhna Angležka na podlagi obrtnije, tam najdenih mašin in trgovstva postala mogočna in svobodna in kaj bogata. Nij čuda, človeški duh, o kar je tako rekoč v naglem teku, vse preiskuje, pretresava in pre-

nareja v kmetijstvu, obrtniji, trgovstvu in znanstvih, v državi in celo v cerkvi.

V ta nagli tek so pa niso vsi evropejski narodi spustili h krati in v isti dobi iz raznih razlogov. Slovani razun Čelov napredujejo celo počasi na materijalnem polju. Zakaj to?

Slovani so od nekdanj v starodavnih časih že ljubili poljedelstvo in mir, in še dandanes so v večini taki. Poljedelstvu so se pa toliko lože udali, ker so volike prostore obsedli od Urala do unkraj Triglava; od Balkana do zgornega morja.

Tu so lahko živeli in malo potrebovali; zato so se z obrtnijo in trgovstvom pečali le toliko, kolikor so obleke in orožja domače potrebe, orožja pa zunanjo razmere zahtevalo.

Z časoma bi bili v tem krepko napredovali, ali osoda jim je bila prehuda. Preveč razstrošeni in brez središča bojeval so je vsak za se, in zaros zmaganov so jih v ljutih bojih sovražni sosedje, vse razun Poljakov pa hrabrih črnogorskih junakov. Ruse so počarjali Mongoli in Tartari, ki so jim bili grozni gospodari čez 150 let. Slovane na zgornjem morji so Nemci celo uničili. Čehe, Moravee in Slovence so si podvrgli Nemci, Slovake in nekaj Rutencev Madžari. Balgare, Srbe in nekaj Hrvatov so v jarem vpregli Turki. Hrvatje in Slovenci so živeli v zvezi z Madžari, Granci je ukazaval Dunaj, in Italijani so se vgnjezdili v Dalmacijo, Istrijo, v Trst in Gorico.

Rusi so spodili Mongole, toda zdaj oproščeno domače plemstvo je obdržalo v jarmu kmeta. Poljski plemenitaži so v sužnost bacnili poljske in rutenske kmete, hrvatski svoje domačine, vse druge Slovane pa Nemci, Italijani in Turki, tako da je bil slovaski kmetovalec povsod sužen.

Sužen človek ne more delati, kar gospodar v kaze kot samostalen obrtnik ali trgovec; plemenitaži so pa ta čas se s tem se manje pečali; torej nij bilo pri Slovanih tako koristnega srednjega stanu. Prilika obogateti je bila torej lepa, in urivali so se v to dežele židi, potem tuje iz vseh dežel, celo klicali so jih posebno Francoze na Poljsko, Nemce na Ogrsko. V mestih na Českem, Moravskem in Slovenskem je vse polno Nemcev, pri nas tudi Italijanov ali prav za prav njihovih naslednikov.

LISTEK.

Poskusni odlomki iz zvirne tragedije:

„Ruski begun“

zložil Fr. Zakrajšek, Nabrežinski.

Prevratnik Fandera, volunjski knez, izgubi si soprogo i hčer, skoči v morje med grozno nevihto, da reši neko ženko brodolomnico, ki se bori dola na plavajočej deski z razburkanimi valovi.—

Zbor, (ravno izpoznavši zločina, čeravno mu je energično očital hudobije, to dejanje hvali:) XI. Prizor:

Šel je. Oblast ga viša silno tira,
Človečnosti je s jajin to poklon;
Ne misli bi, da v prsih tu ne hira.
Pa skazal je, i lep je ta nagon.
Visoko v čast dejanje to mu štejem,
Jgra v sočutji možko mi sreč;
Z lehkote da zabrel je, zdaj ugnejem,
Saj blazih čutov v sreč shranil je.
Kako? Pač res! Al nijsem živo čutil,
Kak svojeev ga izguba trla je?
Prekrivo sem ga sodil, nijsem slutil,
Da tak prostrano biva mu sreč.
O skušnje plitve! Zurjene tak malo!
Preslišal sem karaje tožb pomen,
Sreč se mu topi, nij trlo tnal,
Skesan je res, zdaj jasno je ko sklen.

Kak mogel sem prezreti take nige?
Prečuti grom ljutečih bolečin?
Život, zdaj vem, bi dal, da zbriso 's knjige
Izvršenih krivic nedrag' spomin.
Dožitje, vem, le bričko je izimje
I meščevanja moč se vže blišči;
Ker zlo obloženo sreč mu bije,
Kvi nedolžne roka se kadi.
Prepira vžgal je smelež plamenico,
Ki zlobi le posaja grešni svit,
V drvo peklensko vzrastil dal je klico.
Podri pokorščine je sveti zid.
Črtim ko črni pekel to, i strogo,
Iz dna sreč jaz grajam krivde te:
Tud' nij mi drago, da pregrešno nogo
Po nepravici v beg obrnil je.
Pa človek sem, človeka obžalujem.
Ki ljutej se je strasti grešno vdal;
Res pozno se kesaj, pa sočustvujem,
Ker padel z žitja zvezdnih je višav.
Ha, kak sveta se slava v nič sprevraca!
Prereven knežki plašč se mu je zdel,
I zdaj po širnem svetu nij berača,
Ki on zavidati bi ga ne smel.

Mej tem je izvlekel Fandera neznano, krasno,
na videz mrtvo žensko iz morja. Zbor občuduje ter obžaluje dogodek.

Glej, nov razgled se olpira mi,
Od vspehodovomnega počiva dela
Tu smeli vodotop. Pa kakor vidi
Prašavo mi oko, veselega
Nij tukaj za-me nič ni zanj—
Ko sred polnočnih groz v zvijačnem risu

Zakladokop le tam v trepetu grebe,
Ker duhi krog obroda brohotaje
Sovražni se mu pačejo spod krinke—
Tako plavar v zagrab dvomljivi je
Iztegnil smelo pest pač hvalevredno.
Iz dna zaklad je vzdignen. Vid vabeča
V oči se bliska mi posoda; ali ah!
Praznota temna se iz nje reži.
Prijet gladki zaklopnjak, kder biser
Smehjal se je ljubó; a spod pesti
Je vsa-ti draga jagoda.
Proč je! Povrnil so je duh domu,
Ki vsednjesti dolžiti ga ne morem.
Če bil enakoroden je telesu.
Gorč! Se cveča roza nežno je,
Ko mrzel je čez njo potegnul smrtni
Obdih—Zveneti, ah, še v takem cvetu!
O ljute te minljivosti! Z broneno
Visoko nogo stopa sem pogin.
Neizprosljiv ne prevzdigne je,
Zadeni pač gradú kositern' vrh.
Al ob stučnici cvetko tiho. Da!
Kar strne se na silnem potu ž njim,
V nevsmilji razcepta vse stop njegov!
Prorokoval jej pač pod nizko streho
Nij rojeniški zbor prihodnogledi.
V sijajnem domu jo je našel pač;
Ker na visok mi kaže stan podoba.
Morda zdaj veselja bog praznuje,
Kder med vencí prej je bila ta,
In v zdravcih morda glasnih sluje
Ah, nesrečnica!

Ti so obogateli in imajo velik nam kaj škodljiv upliv. V zadnjem stoletju so se okolnosti zboljšale zlasti od kar je kmēt s v o b o d e n. Slovani so zdaj dobri, Čehi izvrstni obrtniki. V trgovstvu se pa odlikujejo Rusi, Srbi, tudi Slovenci. Da nijmo imeli mej kmeti in plemstvom srednjega stanu in da so bili vsi kmetje sužni, krivo je tudi da smo toliko zaostali Slovani. Tuji so z malimi izjemami skrbeli le za se in za svoj upliv, in že dandenes temu upljovu jih toliko se ukljanja. Da se oprostimo, moramo še bolj napredovati v tem, saj imamo za to daru in veselja dovolj. Pomislimo dobro, da, če nas kmetijstvo redi, obrtnija nam življenje lajša in lepša, trgovstvo nas bogati, vse nam pa daje moč in veljavo.

Slovenci pred našimi sodnijami.

(Nadaljevanje).

Sodnijski jezik imenuje se, kadar se navaja proti narodnim zahtevam, oni jezik, v kojem se navadno in uredno pri sodnijah zapisniki pišejo, in vloge rešujejo. Tako n. p. se pri gori imenovanih italijanskih in italijansko-slovenskih sodnijah italijanski, in pri čisto slovenskih sodnijah nemški jezik imenuje sodnijski jezik. Takošno je sedaj dejansko stanje in ne more se tajiti, da je treba v poštev jemati ga, če tudi s tem se nij nikakor rečeno, da se ima to stanje ohraniti. Tudi bi bilo ne prav, kar na vrat na nos hoteti vpeljati, kar nam so novjše postave prinesle, kakor n. p. na čelu tega članka omenjen §. 19 drž. tem. postave od 21 decembra 1867.*)

Drugače pa je, in to je treba brezpogojno grajati, če se prav nasprotno dela; nij pa tajiti, da je prav težko v oni in isti državi enake pravice dajati vsaki narodnosti in njenemu jeziku.

In vendar se da to skoraj popolnoma doseči, ako je volja našim eksekutivnim oblastim državno temeljno postave popolnoma izvršiti.**)

Presegali bi svoj namen, če bi hoteli nevrpani našim sodnijam, prej omenjenim izvršilnim organom in morebiti celo postarodajnim faktorjem svetovati, naj bi n. p. z ljudstvom povsod in vselej občevali v ljudskem jeziku, naj bi pri onih sodnijah, ki so v kakem kraju, vse zapisnike pisali v jeziku kraja, in če je narodnost mešana, v jeziku, katerega govori vprašani; naj bi pri kolegijalnih sodnijah I. in II. instance toliko svetovalcev vsake narodnosti se postavili, da bi se dale izročiti raznojezične vloge dotičnim sodnikom; naj bi se zaradi prihranjenja stroškov eventualno napravile skupne nadsodnije za enake narodnosti (pri vsaki nadsodniji bi se dala ustanoviti za narod posebna univerza ali pa vsaj juridična fakulteta); naj bi bili konečno pri najvišji sodniji na Dunaji odseki za različne narodnosti.

Kadar bi podložna sodnija kaj dopisovala lastnim višjim sodnijam ali sodnijam enake narodnosti, morala bi v lastnem jeziku pisati.

Kadar bi pa pisala sodnijam in oblastnijam druge narodnosti, tedaj naj bi pisala v nemškem kot državnem jeziku, če treba, posluževaje se preeseženega tolmača. Tako ne bi se žalila nobena narodnost; ne bi

se spravljal v zadrege noben sodnik, in ne bi se žalila državna celota, za katero se boljše ali menje pošteno bijejo v državnem zboru poslanci različnih narodov.

Preveč smo se oddaljili od svojega namena; a to se je nam potrebno zdelo, ker je bilo treba tu in tam pojasniti žalosten stan Slovencev glede rabe njihovega jezika pri naših sodnijah. — Imamo toraj pred sabo novi kaz. postopnik — od 23. maja 1873. Nadejali so se Slovenci, da narodu povrne ta kaz. postopnik soditi svoje zločince, ker bojo morali postopniki voljeni biti izmeij ljudstva, ki zna po veliki večini le slovensko govoriti; da bojo morale biti konečne obravnave le slovenske; in da bojo vsled tega tudi zapisniki pri preiskovalnih sodnijah in zapisniki konečnih obravnav le slovensko pisani. Po se nij zgodilo: izmeij porotnikov predloženih od županstev so bili izbrani le taki, ki znajo lomiti italijanski jezik, večina porotnikov je čisto italijanske narodnosti, prihranili so se Slovincem in naložili so se Italijanom zdatni stroški za prihod in odhod porotnikov k sodiščem, — a Slovencev ljudska pravica soditi, nameravana od postave, je šla po vodi. Prišlo je toraj, da se pri preiskovalnih sodnijah zapisniki pišejo le po italijansko in nemško, da se (vsaj do zdaj,) pred porotniki obravnava le po italijansko, da se pri glavnih stvarih rabi za Slovence tolmač, da zatoženi Slovence nikoli ne razume iz ust tožitelja zatožbe in iz ust zagovornika zagovora in da se zapisniki konečnih obravnav pišejo le po italijansko. Od kod to prihaja, naj povemo.

Znana prikazen je, da so državne oblastnije konservativne, da želijo ostati pri privajenih šegah in postavah — ali iz komoditete ali pa tudi iz prepričanja. To načelo je proti napredovalni večini državnega zbora posebno zastopal slavni jurist Lichtenfels pri sklepanju, to načelo zastopajo v drugih obzirih naše sodnije tudi pri izpeljavanju sklenenega in upelnega kazenskega postopnika od 23. maja 1873. Bile so sicer v zadregi glede §§ 163 in 198 te postave in glede porotnikov. A potem, ko so bili porotniki izbrani za sedanjdo dobo po želji, se postava po stari navadi rabi, toliko več, ker določba § 163 novega, je enaka določbi § 123 starega; in določba § 198 odstavka III. novega, je enaka oni § 184 starega kaz. postopnika. Tako se je zgodilo, da smo glede preiskav postali pri starem, češ, da se je nekđaj pri enakih določbah tudi tako godilo; glede konečnih obravnav pa smo prišli iz pod dežja pod kap, kajti nekđaj se je vendar kterikrat prav gladko zatoževalo po slovenski, zdaj pa ne več.

Dvomimo, da je dobro in varno, ako se izključuje iz preiskav in iz konečnih obravnav ljudski jezik, če se jemlje v potreben poštev toliko vzrokov ničnosti, in okoliščina, da sme obtoženev v nekaterih slučajih vedeti in da ima razumeti, kaj se proti njemu go li. (Glej n. p. določbo § 97 odd. II kaz. post.) Prav zato smo prepričani, da se bo moral izpolnovati § 163 kaz. postopnika v govoru, na kateri § se sklicuje tudi na naslednji § 198 odd. III. Zarad interpretacije § 163 podamo tukaj njegov prevod. (Dalje prihodnjič)

Dopisi.

V Gorici, 9. julija 1874. Zdaj imamo 2 šolska nadzornika v Gorici: g. Klodič pregleduje ljudsko, gospod Stimpel pa srednje šole; g. Klodič posebno pridno za-

haja k vsem učiteljem in se hoče prepričati vsake, najmanjše reči; menda je dozđaj še precej zadovoljen. G. Klodič je v resnici mož za šolo in kot tak bo gotovo pri nas na Goriškem mnogo koristil in marsikaj popravil, kar je njegov nezmožen prednik, boječ se vsake inicijative, zanemariil. Sliši se, da ima gosp. Klodič čisto nov plan glede uredbe novih pripravnic, ki se bodo večim in popolnoma uredjenim ljudskim šolam na deželi, kakor morda v Tolminu pridružile; te pripravniče naj bodo pomagale pomanjkanju učiteljev na deželi. — Da je ta misel prav dobra, bo vsakdo spoznal, kedor je prijatelj šol in duševnega napredka. Sploh se smemo nadejati, da bo ljudska šola na Goriškem odslej pod pravim varstvom. — G. Stimpel pa ima na srednjih šolah menda mnogo kaj grajati; sploh bi bilo na naših srednjih šolah od zgoraj dol želeti predružačbe (Aufräumung.)

„Talia“ tržaška je torej preteklo nedeljo bila v Gorici v potu svojega obraza. Sprejem nij bil nič kaj slovesen, popoldanska zabava pri Katarinu je bila lepa in močno obiskana; godli ste godbi tržaška in goriška in skupni peveci so še precej dobro peli; glediščna predstava pa nij bila skoro nič obiskana, dasiravno so tržaški diletantje dobro igrali. Dozđaj smo tukaj videli dvojna tržaška društva; evet obeh društev so prepeliharji. Pomenljivo je to na vsak način, ker se vidi, da po emancipaciji postane tudi izvoljeni narod v vsakem obziru lehkejši, posebno pa v denarnem.

Neki Spongia, inšpektor zanarovalnega društva „L'Unione“ (zveza,) je v zadnjem „Isonzo“ naznanil, da so mu oblastnije prepovedale dalje delati za to društvo, katero nijma nobene pravice v Avstriji. Zvedeli smo tudi, da so agenti omenjenega društva falsifikirali oglase, ker so dali tiskati „dovoljeno s cesarskim“, namesto „dovoljeno s kraljevim dekretom“ in s tem so naše ljudi slepili, kateri so jim šli na limanice.

Ker to društvo todaj nij imelo pravice, so uničena vsa zavarovanja in kedor je pri tem društvu zavarovan bil, naj se hitro zavaruje pri kakem domačem zavodu, pri Sloveniji ali pri Slaviji, kajti drugača bo dvakrat nesrečen, če mu pogori hiša. — Tisti lehkomsleci pa, ki so šli agentom tega društva na limanice in so kaj plačali, so menda zgubili plačane forinte. Naj si naši kmetje zapamtijo to: kedor obečuje hrube in doline za malo ceno, tisti ne more biti pošten. Slovenija v Ljubljani pa daje zdaj popolno sigurnost zavarovancem, ker ima velik rezervni fond in bodo poprej akciionarji lepili denarjev zgubili, predno bo na škodi kak zavarovanev.

Mi gotovo ne govorimo optimistično in smo banko in njen odbor uže večkrat ostro prijeli, iz tega lahko ljudje sodijo, da smo popolna nepristranski.

Iz Standreža pri Gorici dnè 6. julija 1874 (Slovenska županstva in e. k. upravne gosposke.)

Čitali smo v zadnji Soči članek, v katerem se omenja sodnijski jezik. Vsi uže vemo, da se pri naših sodnijah rabita italijanski in nemški kot sodnijska jezika. Italijani se temu ne vstavljaajo, a jezi tudi njih, kadar se pri upravnih gosposkah rabi zraven laškega tudi nemški jezik. Tega se spominjamo od časa, kadar so Italijani čestitali solkanskemu županu, da se je tako hrabro in neustrašeno prepiral z goriškimi okrajnim

*) Saj uže kakih 13 let zahtevamo; to vendar nij na vrat nos.

**) Da, da, pa skušnje nas uče, da žalibog jih nij volja. Ured

(Knez Fandera v žensko izgubljen)

Las črn, svital
Tud mojej Izabeli venčal je
Osenje belo . . . tudi njeno roko
Tak alabastrov lesk z milino rajsko
Obdihla belo . . . Kak mi je? Ta vrat
Labudski v senci črnih las, ta polt
Ko padli sneg, i roki . . . ah, za boga!
Enako vse je (ogledavši nje zlati ovrtnik i
prstan grozno zaropota) črt i smrt!

Zbor (prestrašen)

Nebesa vsemogočna!

Ledi mi v žilah kri!

Fandera (kakor iz sebe)

Peklenska igra;

Zbor.

Ojoj! Po konci ti stojé lasjé
Ah, ktera groza ti je tak ščetini?

Fandera.

Sam belcehub zvijačo to je splel!

Zbor.

Zastonj! Ne sliši nič! Iz sebe je!
Obupa demon gleda mu 'z očes.
O vsevideči zrak, ki sveto gledaš,
Niceša nijsem tukaj kriv.

Fandera.

Izdan! . . .

Oropan! . . . Ogoljfan . . .

Zbor.

Horje mi! Kak se
Vse trese v meni! Ah, za boga, kaj je?

Fandera.

Pač vrag najzvitejši z menoj igra.
Kaj takega še noč nij porodila.
Čuj, pekel vriska, glej, i slavaloke
Sezidal venčevite v breznihi je.

Sprejmite me, ve smrtne sence! Proč
Sanj, zlatonogi geniji! Le urno
Vi črni, smrtni sli me obskočite,
Ve hudenice spet na me, ko todi,
Da spne v obupu duša mi se v prsilh.
Vže ko z breznoz zatohnelih me
Pozdravlja maščevalski črni duh
I kimlje grozno mi naproti . . .

(zboru)

Ha, no zijajte tak mrtvaškovotlo!
Glej, človek, nekaj groznega te lomi!
Kot mrzel kip stojiš. Besede ti
Osuplost davi v ustih, Groza
Tud tebe ledeni. Čemú se treseš?
Verjemi, nij soproga tvoja, nij!

Zbor.

Dvomjme strašno krije besedij
Pomen. Zmešnjave te nikdar ne zrešim.

Fandera.

Tak odpri uho na stežaj, pa čuj! . . .
Ta mrtvec tu . . . soproga moja je!

Zbor (zavzet)

Nebesa vseplačayna! Kak se trespem!
Gorje, kaj slišim? In ta mrtvec, praviš,
Soproga tvoja? . . .

Fandera.

Taka je.

Zbor.

Pa morda
Privid mamljiv te kter' goljfa?
Fandera (svetinjo mu kazaje)
Ah, človek
Poglej, Svetinj:n kor pošastno pričā:
To Izabela je iz Moskve kneginja. —
(Obrne mrličā)
Glej, to obličje! Ha, pa to po vrhu!
Le glej, na levem pestji bradovica. —

Zbor (omečen)

Prilagam tvojim tožbam, vreden si.

Fandera.

Namerlej še neslišā! svoje vse,
Najljubše, kar strebavi nos' jo zemlje,
Tu srečati tako! V neslutji tihem
Potegniti z valov soprogo mrtvo!
S spoznanjem zmenjati nevednost,
Da obsteklelo groze bi oko. —

Zbor.

Res čudna pota so; a so pravična.
Rotè nesrečno, vsklicā si le-to
Iz globočin, kder v temnem tečejo
Divice zmijerlase meščevalue.
Nemile sestre sukajo v oči
Grozivue kače . . .
Zivenje čas je, res živi pa snuje
In vse je seme, vse je sadu njem! . . .

Fandera.

O ko bi videti mi zopet bilo
Zasvit, ah solnčni milih nje očij,
Za sam trenotek denem rad v število
Zamakneā vek najvikših radostij. —

Zbor (v najglobljem afektu.)

Kak meči me britka toga,
Kak mi reže to v srcè.
Ah, na vek molči soproga,
Ah, zastonj rosè solzè!
Sreča v vek še splela venca
Krog človeške glave nij:
Vse, vse zibno kakor senca.
Dol v molčeci grob drvi!

glavarstvom, kojega nemških dopisov nij hotel sprejemati. Žalibog, da je hotela v tem boju upravna gosposka rešiti auktoriteto goriškega glavarstva, in da je razsodila, da morajo slovenska županstva sprejemati in reševati nemške dopise. Vprašal sem gospoda, če je mogoče proti takim razsodbam pritožiti se. On mi je rekel, da je mogoče: razlagal mi je, da je državnosodnja na Dunaji,* ki končno razsodi drugače, če vse upravne gosposke narobe rešijo katero prepirljivo stvar; kaj naj se obrnejo stranke, če z razsodbo niso zadovoljne. Dalje je pravil, da bi se bilo dalo morebiti proti razsodbi tudi očitovanje uložiti. Slednjič pa je rekel, da bi se dalo, kolikor prostava dopušča, če ne bi imeli korumpiranega (pukvarjeneka) časnika v Avstriji in ko bi se splah naše upravne gosposke za javno mnenje brigale, — da bi so torej dalo tudi po časnikih razglasiti, kako naše gosposke skrbe, da se spolnujejo naše avstrijske temeljne postave.

Neke stvari ne pozabim, katero mi je oni gospod, zvita buča, povedal. Rekel mi je: Ali ste uže kedaj opazovali, da je k vam prišel kateri italijanski ali nemški gospod prosit, naj ki mu posodili na pr. 100 gold. in in je z vami slovensko govoril, ker je vedel, da vi najrajši slovensko govorite. Ali niste po tem mislili, da bi bila velika nesramnost, če bi vas poznal in prosil vas česa in pa vendar od vas celo zahteval, da z njim govorite v jeziku, za katerega ne marate, ali pa ga tudi ne znate. Skoro taka, je rekel, se godi tudi s c. k. gosposkami nasproti slovenskim županstvom. C. k. gosposke pišejo do slovenskih županstev nemške ali italijanske dopise, v katerih prosijo, v časih tudi zahtevajo, naj se to ali ono stori in veliko županstev je, ki jezika ne razumejo.

Razžaljene so torej, ali pa jim je sitno prestavljalca iskati. Naravno je torej, da se dopis dolgo časa ne reši, da so c. k. gosposke hude, da poganjajo spet v nerazumljivem jeziku in da se opraviła vsled okornosti korespondenije zakasnijo. Pravil mi je oni gospod, da je več takih županstev, ki v lastnem krogu hitro in neutrudljivo delajo, ki so pa kesna pri izpolnjevanju poslov od oblastnij jim prišedših, ker so naprošena v tujem jeziku, kar je na vsak način obžalovanja vredno glede na to, da ima germanizacija mesto pred opravki. Taka županstva narod hvali, gosposke pa jih zapisujejo v črne bukve, župani pa se v pest smejejo, češ, da se bodo c. k. gosposke uže učile sčasoma „kreance“ in da bojo spoznale, kdo je prošelj in kdo prosil. — Gospod je sicer dostavil, da je treba gosposke zmerom ubogati; a jez sem gospoda prav dobro razumel in menim, da ga bodo razumeli enako tudi vsi slovenski župani. — Pogosto ma se nam Slovencem krivica godi, večidelj pa smo si je sami krivi, kajti neprevidni in malomarni smo; jez pa sem uže dosti krat v Soči, čital: „Previdnim pravica.“

Hvala bogu, letina pri nas dobro kaže; vsega bomo nekoliko pridelali in naš trud bo oblagodarjen.

Naša čitalnica ne more nič prav na nogo, primanjkuje nam moči za besede; tudi v političnem času naši ljudje ne morejo misliti na čitanje, ker delajo na polji noč in dan.

Z našim učiteljem smo prav zadovoljni, ker je miren in priden mož, našadeca se še precej uči pod njim.

* O svojem času je bil dopis z Dunaja, v katerem je neki v državni sodnji jako upliven mož solkanskemu županstvu naravnost svetoval, naj se obrne na drž. sodnijo, čes da tam je še pravica najti; a solkansko županstvo menda nij poslušalo važnega sveta.

Iz Dornberga 1. julija 1974 (Izv. dop.) Hvala bogu, skladovna cesta iz Dornberga čez Železna vrata se je začela delati; nadejati se moremo, da ta cesta bode Krasu in Vipavcem dosti koristila, ker bole iz Dornberga do Komna prav lepo izpeljana. Tudi za srednji Kras bode dolenjim Vipavcem dosti bliža od one, po kateri so morali Kraševci čez Vranjak, Rifenberga do Dornberga voziti. Pri tej zadevi obžalujemo, da imamo kraškega nasprotnika, ki jo je v dopisu 22 št. Soče nepotrebno za pete kolo imenoval. Naj gre g. dopisnik, če je res na Krasu, na hrib pri Železnih vratih in tam se bode kmalu prepričal, da bode ta cesta tudi za Kras jako koristna in blizu polovice kraša; prepričal se tudi bode, da ajdovski cestni odbor je modro ravnal in da kedar bode ta cesta dognana, bode za Kraševce čez Vranjak prav gotovo trava rasla. Da so dobro vrejene ceste najvažnejši napredek današnjega časa, je prav; a ne govorite samo za Rifenberg, gospodine, privoščite tudi kaj Dornbergu, saj jih imate uže tako dosta. Iz vašega dopisa se vidi, da želite vse samo zase, nič svojemu bratu! zakaj tedaj drugim pristranost očitate, ker ste je sami polni?

Dornberžan.

V Trstu 6. julija (Izv. dop.) Pred nekaj časom so poslali v Triesterico nekateri okoličani pritožbo zoper slaboglasnega pašo Lukšo na Proseku. Naveli so tukaj fakta, kako on svojo službo zlorabi in posebno kako je 3. maja zagrabil sam za poštenega mladeniča iz Proseka ter ga zapreti dal. Na koncu članka je mož naslika kot pravi značaj in slovanožrelec. Učitelju Boninu je namreč dejal ob priliki: „Ne učite mojega sinu toliko slovenščine, saj ne bo šintar (konjederec.)“ To je bilo gotovo po mestu čitano, in prišlo je morda po prijateljih tudi njemu pod nos. A naš Lukša se je s

tem člankom 9 dni baval, ker stoprv 1. julija prinesla Triesterica njegovo opravičevanje (ka-li), čes da je moral po zakonu tako delati. A še tukaj ne zabi Prosečanov sumničeti in grditi, in mladeniče kot rovarje in nevarne ljudi slikati. On pravi da je na jamboru vihrala panslavistična zastava. Bravo g. Lukša, Vi še na to iznajdbo lahko privilegij vzamete, in pripuščamo ti, da obesiš oni kamen, v katerem je bil drog s panslavistično zastavo vtaknen, na svoj frak, ter pojdi v nedeljo na molo s. Carlo, kder bode tudi godba.

Zraven narodne tribojnice mora biti tudi vladna zastava, čenča dalje Lukša, in vendar ga pozna vsak krst, kacihi misli je o tem. Vendar se nijsi tako hipoma spremenil? Vladne barve so ti ščit, za katerim se sedaj skrivaš! Kedo se ne smeje? Ali ne spominja vse na to, da so ure tvojemu paševanju uže štete?

Da bi bili Prosečani samo proletarji, to nij res; prebogati res nijsi; a če nijsi tako premožni, kakor on, to nijsi sami krivi. In ako bi bili vsi bogatini, komu bi Lukša svojo milost in radodarnost pokazaval?

Ne bahaj se toliko s tržaško domorodnostjo; mi poznamo le avstrijsko; in edino za to in za slovensko se bomo bojevali, dokler nam bode kri po žilah tekla. Z lažmi ne opravičuj se, sicer ti bodemo še huje po prstih krenili!

Iz Ljubljane, 7. julija. (Izv. dop.) (Deželni predsednik za Krajsko.—500 letnica ljubljanskega mesta.—Varia.)

Zdaj imamo pasje dnove ali kakor Nemei pravijo „Sauregurkenzeit.“ To so, pravijo, naj slabejši časi za novinarje, kajti navadno nemajo ob tem časi važnega gradiva, katero bi obdelavali.

Če pa nema novinar o čem pisati, nema tudi ljudstvo navadno o čem govoriti. To je najhitreje uzrok, da vprašanje o krajskem deželnem predsedniku zopet in zopet na vrh političnega govorjenja priplava. In ako so uže vse kombinacije preračunane in vse pretuhane, kedo ima več upanja, da deželni predsednik postane, se hitro kje v kukšnem kotičku novi kandidat poišče. Komaj je bilo tu gotovo, da eden dozdanih kandidatov deželni predsednik ne bode, ker je za dvornega svetovalec v Lince imenovan, kar je njemu menda naj bolj žal, uže imamo novega namestnika v osobi vladnega svetovalec gospod. Jethmar-a v Trstu.*

V soboto 4. t. m. so Ljubljanci praznovali 500 letnico, od kar je Ljubljana postala glavno mesto Kranjske. Malo častno je bilo uže to, da je moral neki goriški dopisnik Ljubljance na ta dogodljaj spomniti, šo manje časti dela mestu svečanost suuna, kajti vsa svečanost je obstala v tem, da je bila na vrta nemško kazine vojaška godba, kder se je nekoliko navadnih in nenavadnih kazinskih obiskovalcev šeslo, kateri so v hladu mirno nekaj vrčkov piva in slabega vina uničili. Naše čitalnice se vè da nij to iz njenega spanja prebudilo. Čo se premisli, da so letni doneski čitalničnih udov primerno jako veliki, veselice pa tako redke, kakor poklaja tistega ribniškega konja, ki se je ali privadil ravno samo eno slamico jesti, predno je cernil, se mora vsak čuditi, kako da morejo udje tako mirno plačevati in molčati. V naši čitalnici je dosti gnjilega in treba bo močne roke, da jo pred propadom reši.

Zadnjič sem vam poročal, da bode deficit „dravn. društva“ gotovo z nahiro prostovoljnih doneskov pokrit in da se nam za obstanek tega društva nij treba bati. Zbor, katerega je predsedništvo konec minolega meseca sklical, je dokazal, da sem bil v tevi zadevi dobro podučjen, kajti akoravno nij bila tačas še polovica pol oddanih, je bilo vendar za $\frac{3}{4}$ deficita gotovega denarja oddanega.

Politično „narodno društvo“ še nij dovoljeno, t. j. dotični odbor nij še statui nazaj dobil. — Kakor čujem, pletò se razgovori o sestavljanji odbora, ki bode za mesec avgust napravil večo narodno svečanost na Bledu.

*) Glej razne vesti.

Ured.

Politični pregled.

Dunajski organ pravuarjev „Vaterland“ zdaj piše o reakciji in pravi, da to ministerstvo ne bo prišlo do pomirjenja avstr. narodov, pa da bo vendar v kratkem začelo tako politiko, ki ne bo pravi absolutizem, ampak konservativni konstitucionalizem. — N. f. Presse nato odgovarja, da „Vaterland“ je nij uganil gledò bodočnosti, ampak gledò sedajnosti, ker se jasno uže zdaj vidi, kako ministerstvo vsako svobodno gibanje zatira, demokratična društva razpodeva, konfesionelne postave jako počasi vpeljuje i. t. d. — Vsi liberalni listi pa slutijo neko reakcijo in ostro pišejo proti vladi, katera to mnenje o njej v vladnih listih pobija. — Ustavoverce je strah, ker imajo slabo vest, da sami svobodo podkopujejo po zatiranji nemških narodov. —

Českò volitve so uže dovršene, boj je bil živahen; Staročehi so sicer zmagali, vendar pa zdaj ne tako vajajno kakor prvokrat, ker so Mladočehi prodrli v 6. krajih in morda zmagajo še v dveh,

kder bo ožja volitev; Mladočehi so stem rezultatom zadovoljni, in morejo biti, ker so napredovali, njihova stvar se tedaj zmerom bolj širi in bo morda v enih letih zmagala, če bo vsako leto tak napredek storila, kakor letos. —

Tudi na Dalmatskem bode te dni volitve, da se nadomestijo lahonski dež. poslanci, ki so se lani odpovedali mandatu.

V ogrskem parlamentu so bile ostre debate zaradi nove volilne postave; Srb Polit je zahteval občno volilno pravico in ob enem Ogrom žugal, da kmalu propadejo, če ne bodo pravičnejši; da se vidijo pri Filipi. — To je Ogrè, katere resnica v oči kolje, strašno razburilo. Hrvatski sabor se bode kmalo otvoril, ban Mazurnič je šel v Pesto, da prin-se v Zagreb mnogo predlogov in novih postav za Hrvate. — Ker pa je sedauja hrvatska vlada malo svobodna, se širi po deželi upliv Makanceve svobodne stranke, katera more zbog tega pri prih. volitvah mnogo terena pridobiti si. —

Naš cesar se bode sešel z nemškim cesarjem v Ištu; nadvojvoda Albreht pa gre z ruskim carom za več tednov na Rusko, kar je tudi jako pomembljivo. —

Srbski knez odide to dni na potovanje, obiskal bo naš dvor, potem nemškega cesarja in ta pojde tudi na Francosko v toplice; spremlja ga minister-ski predsednik Marusović, iz cesar se lahko sklepa, da ima potovanje diplomatsčen pomen. Važne reči so se godile zadnje dni na Francoskem: Pretendent grof Chambord izdal je nov manifest na Francoze v listu „Union“: v tem manifestu pravi, da je stara kraljevska hiša v narodom lojalno sprijaznjena in da je pripravljena na stari konstitucionalni podlagi urediti državo, in slednjič povdarja, da Francoska le pod staro francosko dinastijo more močna postati in na zunaj imponirati. — Bonapartisti so strašno divji zaradi tega manifesta; vlada pa je časniki „Union“ zaradi tega manifesta za 14 dni ustavila, vsled česar je legitimist Lucien Brun vlado v zbornici interpelliral, če je Union zaradi manifesta suspendirana, minister pa je odgovoril, da zaradi manifesta in zaradi vodnih napadov Mac Mahonove vlade je vlada morala to storiti, ker ona hoče stati nad strankami in varovati sedanj stan. S tem odgovorom nij bil Lucien Brun zadovoljen in zahteval debato o tej stvari, katera se bode te dni vršila in bo morda uzrok, da Mac Mahon sit teh prask, razpusti zbornico. — Mac Mahon hoče namreč z močno roko obdržati se na krmilu, legitimisti pa bi radi septenat vrgli in tako silijo Mac Machona do skrajne meje. — Stem pa delajo za republiko, in Chambordov manifest je republiko prav za prav popolnoma utrdil, kajti če tudi pride v zbornico Perierov predlog zaradi definitivne republike, sprejet bo zdaj z veliko večino, ko je skoro ves desni centrum spoznal, da edina republika je rešitev Francoske. Hitro se bodo zdaj vršile reči na Francoskem in hvala bogu republiki ugodno. —

Na Španjskem je bil boj pri Estelli nesrečen za republikance, vendar pa nijsi Karlisti to zmago pridobili najmanje pozicije, republikanski poveljnik Zabala pa zdaj pomnožuje svojo moč, ima uže 106 kanonov in bo kmalo zopet Karliste, ki povsod žgejo in ljudi streljajo; kamor pridejo, zopet resno napal. — Špajnska vlada pa zdaj novači in bode vojsko na 200000 mož povikšala.

Glorija pruskih listov zaradi zmage brigantov je tedaj prenačljena; Karliste še zmerom čaka zaslužena osoda brigantov.

V angleškem parlamentu je stavil irski poslanec Butt nasvet, naj se da Irski zopet lastni parlament. Po hudi debati je večina zavrgla to pravično in legalno zahtevo tlačenih Ircev.

V Rimu je bila velika ljudska demonstracija proti papežu, ali več proti jezuvitom; kraljevi soldatje so ljudstvo razgnali. —

Razne vesti.

(Baron Fino) je imenovan za namestnika v Trstu; Cechi gre v penzijo; moravski Widmann v Ljubljano i Alesani v Černovice. —

(Nove zvonove) je dobila jezuitska cerkev na Travniku; izdelala jih je tukajšnja podružnica videmske alivarne. — Letos je dobra letina za zvonove.

(Prof. Franjo Erjavce) v Gorici je spisal zopet večo razpravo „Slavonija v malakološkiem pogledu,“ katero delo je prevzela jugoslovanska akademija, da ga natisne in izda.

(Nove telegrafične postaje) Vsled naznanil e. k. tel. vodstva v Trstu odprle so se v novejšem času sledeče nove telegrafične postaje združene s pošto ekspedicijo: v Mokronogu na Dolenjskem, na Volovskem v Istri, v Bovecu in v Kanalu na Goriškem. — Mi te nove naprave, katere kažejo na napredek, pristržno pozdravljamo in vodstvu čestitamo za dokazano marljivost v njegovem delokręgu.

(Franjo Kurelac) akademik in slavni hrvaški jezikoslovec je umrl 18. t. m. v 64 letu svoje starosti v Zagrebu. Bil je preje profesor na Reči, in je veliko storil za slavenski narod. Bil je mož, kakoršnih je imela in še ima malo Hrvatska. Slava in večni spomin mu!

(Orestav Caf) sloveči slovenski jezikoslovec, duhovnik v pokoji, se je sam usmrtil v Ptujem 4. julija. Piše se, da je to učinil v napadu blaznosti. Svoje zadnje jezikoslovne sestavke je v „Vestniku“ priobčil. Tudi mora imeti še mnogo rokopisov shranjenih.

(Slojanska čitalnica) obhaja v nedeljo dno 12. t. m. sedemletnico z jako zanimivim programom. Vljudno vabi k tej godovnici vse g. g. ude. — Začetek godbe ob 6½ uri — Začetek programa ob 8½ uri. Odbor.

(Slovenskih profesorjev v Rusiji) je, kolikor je nam znano, šest in sicer gg.: Klemenčič, Brezovar, Robec, Bolč, Kramarič in Štifter. Poslednji še nij nastavljen. Razen teh je nekoliko omikanih Slovencev pri trgovini v Rusiji.

(Po nesreči) ustreljen je bil 25. t. m. vojak pri streljanji v tarčo v Panovcu; gledal je čez zid, za katerim navadno sedi oni, ki kaže, kam je krogla zadela, krogla mu priletela v čelo in takoj se je revež mrtev na tla zvrnil.

Pred enim letom se je tu ravno taka nesreča zgodila. Zakaj ne pazijo!

(Iz Gorice) se Narodu piše: Tukaj imamo knjigarja, (menda prus Wokulat) ki kupecem, želečim kupiti kako slovensko knjigo, začne zabavljati in psovati na slovenski jezik in njegovo literaturo, ter jih odgovarjati, naj ne kupujejo knjig, pisanih v tem jeziku. Tudi sicer je ta knjigar, dastravno je se le par let v Gorici, uže sploh znan kot neotesan in aroganten vsevedež. Da je mož doma „aus dem reich der gottesfurcht und frommer site“ nam menda nij treba dostavljati. Priporočamo ga prav spodobno slovenskemu, knjige kupujočemu občinstvu.

(Slavjanskega sbornika) sodelovalci dobe, kakor smo poizvedeli, od vsake tiskane pole po 30 do 35 rubljev. Tedaj na noge pisatelj!

(Posoda za solze) Ko so v Bieszovu v Galiciji staro hišo podirali, našli so nekaj za starinstvo jako zanimivega. Našli so namreč ovalno kroglo iz stekla, v kateri so bile solze shranjene. Taki ostanki so redka prikazen; v evropskih muzejih se ne nahaja niti en sam cel eksemplar. Najdeno so izročili starinskemu muzeju v Krakovi.

(Coprnica požgana) v 19. stoletji. Prigodilo se je to v Ameriki, in sicer v Mehiki. Senyor Castella, alkald (sodnik) v Jakobi naznanja svojemu predsedniku, da je 4. aprila t. l. Jose Bonilla in njegovo ženo Diego, katera sta nekega moža Silvestre Zachariasu zacoprala, dal prijeti, obsoditi in pri živem telesu sezgati. Kot dokaz coprnije navel je ta pametni sodnik, da je neki meščan Porras dal zacopranemu Zachariasu tri požirke posvečene vode, vsled česar je Zacharias izpljural neke koščke stare volnate odeje in več čopov las. Ljudstvo je zelo razljuteno na hude coprnike, nadaljuje novi ameriški Salomon in on (alkalda) uže zalezuje več oseb, kateri se mu krive zde coprnije ter bode kmalu tudi proti tem postopal. Če se je stvar resnično pripetila, si družega ne moremo misliti, nego da sodnik nij zdrave pameti in trpi na fiksni ideji, vsled katere sasluzi v norišnico, a ne na sodniški stol. Mehikanska vlada pak je storila potrebne korake, da se take srednjeveke blaznosti več ne prigode.

(Sl. N.)

(Človeška kuga) V Tripolu in Tunisu je nastala človeška kuga, zatorej je viša pomorska oblast v Trstu in Reči zankazala, da se z brodovi, ki od tam dolazijo, strogo ravna po kontumacijskih zakonih.

(Stroiki enega vojaka) znašajo na Angležkem na leto 2500 frankov, na Ruskom 1202, na Francoskem 1172, Belgijskem 1047, na Laškem 917, na Danskem 880, na Španjskem 755, na Avstrijskem pa samo 720 frankov.

(Upravništvo Soče) ima nekoliko letnikov „Soče“ na prodaj; ravno tako se pri njej dobi brošura o predelki železnici v slovenskem jeziku po 25 soldov.

Listnica uredništva.

Gg. dopisnikom iz Podgore in Rifenberga: Prostrca zmanjkalo, prihodnjič prav gotovo —

Listnica občinstva.

Pozor staveci!

V interessu stavecev avstrijskih, ki bi morda hoteli priti v Gorici ter iskati dela v novi tiskarni te dni odprti, se nam zdi potrebno naznaniti, da je ta tiskarna *Klerikalno maslo*, ustanovljena in zadržavana po nekaterih duhovnih italijanskih in slovenskih goriške grofije, mej tem ko je gosp. Carlo Mailing, ki figurira kot lastnik, samo ime posodil.

Gorica 4. julija 1874.

Več goriških stavecev.

G. učenjak Šoja! še lepši ste vi, posebno kot Don Quixotte bojevajoč s proti mlinom na sapo. — Če uže po vsaj sili hočete zlomiti eno sulico za kako Duleinejo, nikar se nad menoj ne zmašajte, ker jez njmam z nobeno gospo nič opraviti.

Š.

G. Šoja. — Morda ste šli na limanice kaki Ksantipi. — Evo Vam odgovor, če znato rešiti sledeči rebus: P m . . . v . . . o . . Š.

28 let star uradnik v Gorici z dobro plačo in nekolikim premoženjem, lepe postave, prijazne zunajnosti, rodom Slovenec, išče soprigo po tej poti, kar mu primanjkujejo znanja. — Če je kaj malega pod palecem, je dobro, če nij nič, tudi dobro, samo da je dobra Slovenka in njma čez 21 do 22 let in je močne postave. Resne ponudbe s fotografijo pod šifro A—Z poste restante v Gorici.

Na prodaj je mnogo botilij najboljšega črnega Brzamina po 70 kr. botilja. Kedor želj kaj kupiti, naj se oglasi pri upravništvu „Soče“.

V najem se da

kovačija na vodi (fužina) v GORENJI TRIBUŠI z vsem popolnoma dobrim orodjem preskrbljena. Kedor hoče pogoje izvedeti, naj se obrne do

M. Hadolina
v GORENJI TRIBUŠI,

ali pa do našega upravništva.

JOŽEF KOTNIK.

gostilničar

»Pri Lizi,«

naznanja sl. občinstvu, da ima bogato zalogo koroškega lesa, mečesnevitih in smrekavih dil in desk po jako nizki, domačemu lesu enaki cen.

Prodajalnica kinkalij

in druge drobne robe

„Francesco Lazzar“

dozdaj v Raštelu šte. 300

je od 1. julija 1874 naprej

na Travniku šte. 448

Najnovejše

denarno srečkanje

veče se 15. in 16. julija t. l. in se mora v malo meseci

39.600 dobitkov

deliti in sicer

120.000 tolarjev

ali

350.000, 240.000, 120.000, 95.000, 60.000, 40.000, 2 po 30.000, 2 po 24.000, 2 po 18.000, 5 po 15.000, 13 po 12.000, 11 po 9.000, 12 po 7.200, 28 po 6.000, 3 po 4.800, 56 po 3.600, 152 po 2.400 državnih mark itd.

K temu ugodnemu srečkanju povablamo, naj se sreča poskusi

1 cela originalna srečka 4 tolarje-gold. 6. — a. v.
1/2 " " " " " 3. — a. v.
1/4 " " " " " 1. 50 a. v.

Ako se denar pošlje, izvršujemo vsa naročila na najbolje oddaljene kraje promptno in pod diskreicije.

Dobitki se v zlatu nit srebru na vseh krajih izplačajo.

Prospekte na ogled brezplačno.

Reference o naši firmi podaje vsak hamburški trgovec.

Vsaka srečka iz našega debita ima naš podpis:

Gebr. Lilienfeld,

Hamburg, Neuerwald 94.
Bank und Staatspapieren-Geschäft.

150.000,
125.000, 120.000, 115.000, 110.000

tolarjev je glavna dobitka

novega srečkanja kapitalov

garantiranih od vojvodske braunšvejske vlade, od katerih se bode v kratkem čas iztrebalo 43.500 dobitkov.

prvo srečkanje bode uže

23. in 24. julija 1874.

1 cela originalna srečka (los) stane 4 tolarje - gl. 6. -

1/2 " " " " " 3. " " " " " 1. 50 " " " " "

1/4 " " " " " 1. " " " " "

Prospekte na ogled brezplačno.

Ako se nam denar pošlje, bomo izvršili vse zunanje naročile litro in tajno; naročniki naj se zaupno obracajo na našo firmo, katera ima v zalogi one srečke. Liste o dobitkih prejci po dovršenem srečkanju.

Gebrüder Lilienfeld
Staatspapiergeschäft, HAMBURG.

KMETOVALCEM!

Viktor Doleneec v Gorici je prevzel zastop za celo Primorsko mašinske fabrike **Ph. Maifarth & Comp.** v Frankfurtu. Priporoča kmetovalcem razne ročne in druge mlatilnice z mehničnim nagonom mašine za rezanco, čistilnice in druge poljedeljske mašine najnovejše konstrukcije.

Nektere ročne mlatilnice te fabrike so uže na Goriškem in se lahko ogledajo. Cena mašinam je primerno nizka in se dobé tudi polajšanja glede plačila.